

ACC. N:R M. 14167:1-9.

Landskap: Skåne Upptecknare: Erik Månsson, Glimåkra
Härad: Gärd Berättare: Anna Månsson, Kristianstad
Socken: Leråvärd Berättarens yrke: slöjdbävarinna
Uppteckningsår: 1956 Född år 1891 i Leråvärd

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Religiösa inslag i heminvedningen. s. 1-9. LMF 106.

L.U.F 106.

ACC. N:R M. 14167:1.

RELIGIÖSA inslag i heminredningen.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Luf 106
/.

I min barndom hade man
i alla hem jag såg, bonader, handar-
beten eller tryckta bilder med tänke-
språk, av olika konstnärligt eller på
kostat material beroende på smak och
tillgångar. Vanligast och rikligast hos
kvarnar med 'allvarlig' tågning.
Tillverkades ofta i hemmen som
kvalificerat handarbete, som man visade
med stolthet. Bonader målades också
av särskilda byggnadsmålare t.ex. överman
i Yngsjö by, som ännu lever om-
kring 100-årig.

Texter jag minns:

Små, små ord av kärlek sagda varje dag,
hemmet gör till hemmet, livet ger lektag.

2
LUF. 106.

ACC. N:R M.

14167:2.

Bechag

Öron med knäppta händer är ej nog
däntman, när du ber för jordens
gröda. Berd med händer på din
plag, då välsignar himmelan
din möda.

"Vad äro du tänkt" böjde en

'Herren vare med dig'

'Herren ser dig'

'Komman till mig i alle som arbeten'

Handarbetade bonader skulle
hänga över en soffas i fönsterluckor
eller rima över sängen i sovrummet.

Vid skelstiftet var det vanligt
med en slags glastavlor, hemslöjda,
med stannislappar i olika färger.
Glaset köptes färdigt och en schallon-
mönstret. Stannislapparna bra-

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2.

L.A.F. 106.

ACC. N:R M. 14167:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUNDkeru.

mades samman och fästes på baksidan av glasat och schallosser. Stanniol papperet gav då en glitter-lyster genom glasat. Materialet härvid köptes, tror jag, hos John Friberg i Trinspång. Vad en av dessa verkare ämmligen ska jag vid tillfälle komplettera denna uppgift med en särskild intervjù. Dessa namn som berättiga kvinnorna hade haft tjänst i prästhus och fått impulsen till dessa lulekocktar, som blev mycket populära.

Jag hem såg jag en tavla som kallades "den breda och den smala vägen" och var ett kränkt

4. L.U.F. - 106. ACC. N:R M. 14167:4.

Träsnitt
eller litografi i närlidderdomlig
konstakt. försedd med en svart-
lackerad 6 cm. bred ram med
påklistrade glaskister.

I bondhemmen i vår stadt
förekom allmänt s. g. prästa-
tavlor. Det var sammansatta
fotografiska småbilder av präster
balkare och kyrkovaedrar och
en bild av kyrkan. De hade till-
kommit på 80-talet da' en bryng
resande fotograf lagit upp be-
ställningar.

Bilder av Rosennis och Walden
strom minns jag fran flera
ställen. De sådes av predikanter.

"Bibel-korgar" och "mamm"
har varit vanliga länge och före

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4.

S. L.U.F. 106. ACC. N:R M. 14167:5.

före-
krommer än de bestod av pappers
askar invändigt klädda med sam-
metstyg och utförda i styft pap-
per med hålslag, som kunde
broderas med korsöm.

I korgen fanns leilspråks
skrivna pålappar, som kallats för
"lutor" och som vid värksilda
sällfallen togs fram, ett obekant
nr höger, och betraktades som
en högre fingervisning eller Guds
röst s. ex. vid en resa från hem-
met vid rumssdagar eller vid
beslut som måste fattas.

Krucifix fanns på ett ställe
skänkt av en präst. Det var
ovanligt konstruerat som en
altartavla, uppfällbart och kunde

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5.

G L. U. F. 106. ACC. N:R. M. 14167:6.

kannte
ställes på en spegelskiva

Torvaldsons Kristus i gips var en
mycket vanlig religiös sak, som
stod på oryken eller en särskild
konsol på väggen.

Familjelivet skulle finnas i
varje levdokument och den var ofta
gamnall och gömd i generationer
med tråparnas och brunt kalv-
skinnsbund. Där fanns ofta an-
teckningar om dödsfall och barn-
dop i släkten. Jag minns spe-
ciellt en sådan som tillhörde
min faster, död 1915, den var
på tråparnas insida full-
besträdd med gamla pinnmärken.
Brudpallar fanns här -

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

6.

7. L. U. F. 106.

ACC. N:R M. 14167:3.

här-

stammande från fjörra seklet
de var dekorerade av bruden själv.
Min mosters brudpallar, som
ännu finnas bevarade av en
äldrig kusin, voro stoppade
över en fyrkantig träkam
med fyra svarvade fötter.
Klädnalen var gjord av mörkt
fåg och dekorationerna i kviss
stygning med ljusa rosor och
rankor. De hade använts
vid vigsel på gården nr 14 i Lynghög
Ekeröds stan. Gårds brd. år 1869.

Den dopskålen har jag sett
en kristall-fukt-skål användas
I hemmen förekom
allmänt brukväxter med lik-
lika användningar i hemmen

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7.

8. L. U. F. 106.

ACC. N:R M. 14167:8.

namnen

ett exempel 'blodsdroppar',
'Kristi-kross-blouma' 'de solv
apotlarna'.

Palm fanns i mitt hem
en ståtlig solbjäderspalm
Dock ej med någon speciell
religiös innebörd, så vitt jag
kan minnas.

Sovands-gjusen-stjärnan
såg jag först i Göteborg på Sveg-
sallet. Den skulle då hänga
över rumslamporna och var
vit med många färgar
Den hade religiös innebörd.

Så var inte faller med en
del julkrubbor jag såg, som
mera var ett slags dekorativ
jultradition, som är efter år

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

8.

9. L. U. F. 106.

ACC. N:R M. 14167:9.

är
utbyggdes med att flera figurer
herdar hus kräd får och i mitten
barnet och modern på en spegel-
glas skiva.

I Kristianstad har jag sett
julkyrkor av gips upplyst inifrån
ställdes i fristren vid helgen
som en ljuseffekt utåt.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

9.